

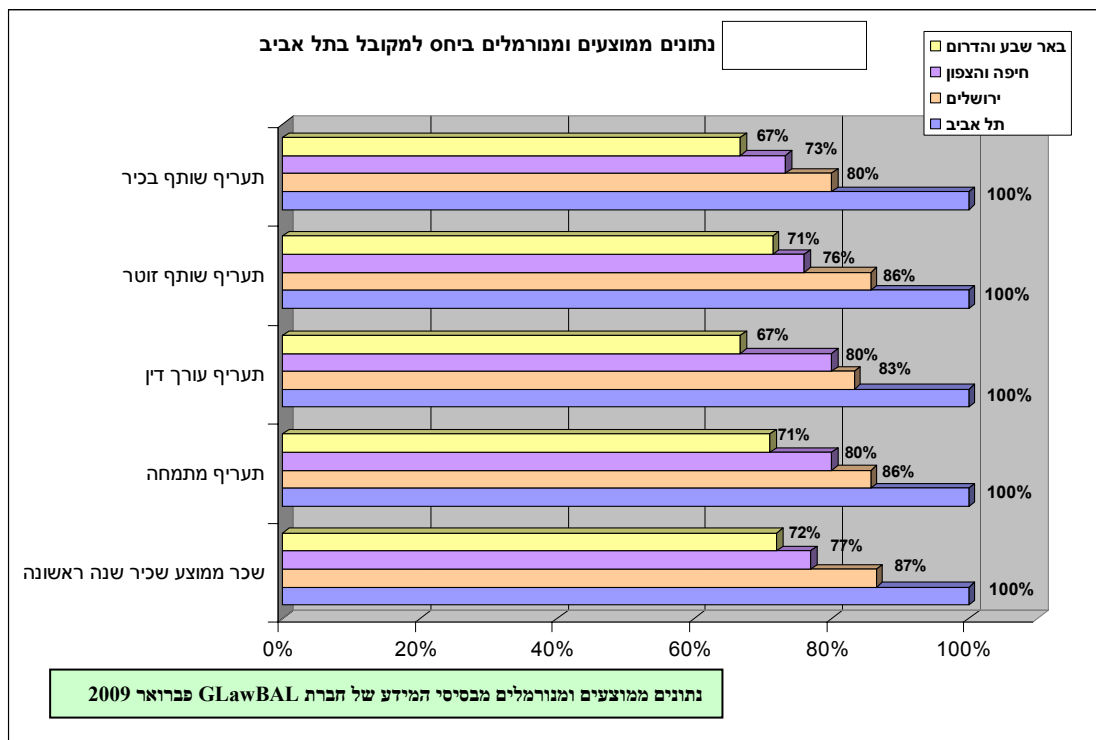
מגבלות, קשיים וקריירה במחוזות השונים - פברואר 2009

מבוא

בעולם מוצאים אנו את משרדי עורכי הדין העוסקים בליבת העסקים ו/או בתחומי הליטיגציה העסקית סמוך מאוד למרכזי העסקים. לעיתים נושא זה כה מובחן עד שלדוגמא בתחומי האי מנהטן, יהיה פער בין המיצוב וההתייחסות למשרד מסחרי גדול הנמצא בלב האי לבין זה הנמצא בקצוות האחרים של האי שלא לדבר על המשרדים שהרחיקו לדוגמא לניו ג'רסי. כך הוא גם הדבר בבירות אחרות בעולם כגון לונדון, ציריך, מינכן וערים נוספות. נושא זה קצת שונה עת עוסקים אנו "בבוטיקים" משפטיים אך גם הללו במקרים רבים לא יתרחקו יתר על המידה ממרכזי העסקים של הערים הגדולות (לכך מספר חריגים בתחומים ייחודיים כגון הגירה, סוגיות מסוימות של משקי בית וההון המשפחתי וכד').

כמו בעולם גם בישראל, מרביתם של השחקנים העסקיים מפקיד את ענייניו המשפטיים "הגבוהים" בידיהם של משרדים במרכזי העסקים של תל אביב ורמת גן או מאקסימום מרחיק עד אזורי המדע והתעשייה של רמת החייל או הרצליה פיתוח. החריגים הינם לדוג' שירות ייעוץ משפטי הניתן למרחבי הבנקים השונים בארץ, פעילות מקומית יוצאת דופן כמו נושאי ימאות ותעשייה, ייעוץ למשרדי הממשלה בירושלים או לחילופין שירות משפטי הניתן על ידי משרדים גדולים הפרוסים במשרדים ברחבי הארץ או אזורי תעשייה ספציפיים כגון: יקנעם, מת"מ בחיפה, פארק המדע ברחובות ונס ציונה, איזור התעשייה בהר חוצבים ועוד מספר מרכזים כגון אלו.

במאמר קצר זה מצאנו להתייחס במספר נקודות השוואה ונתונים סטטיסטיים למתרחש במחוזות השונים בארץ. ויודגש אין במאמר זה כדי לחוות דעה על איכות עורכי הדין ו/או המשרדים באזורים השונים הנסקרים אלא רק כדי לצלם מצב המלמד על תופעה "גיאוגרפית" של מקצוע עריכת הדין בישראל. נציג תרשים להלן וננתח אותו בהמשך:

ירושלים:

פריסת משרדים ולקוחות:

בירת ישראל מצויה רק מרחק של 60 קילומטר מהעיר תל אביב. בירושלים משרדים הנחלקים לשלוש קבוצות עיקריות: האחת, משרדים גדולים ירושלמים אשר להם סניפים בתל אביב כגון: יגאל ארנון, יהודה רווה, שימרון מולכו, חיים קמחי וכד'. משרדים אלו נוטלים חלק מרכזי בפעילות הייעוץ הכללית המובאת למשרדם הירושלמי ובנוסף חלקם מייצגים לגופי ממשל, גופים ציבוריים ודומיהם המצויים בעיר ירושלים.

הקבוצה השנייה, קבוצת משרדים נוספת בה משרדים קטנים יותר הנוטלת חלק מסוים בייעוץ עסקי ו/או ליטיגציה עסקית הן בירושלים והן במרכז כשלחלק ממשרדים אלו גם יש סניף במרכז הארץ.

הקבוצה השלישית, הינה מאות משרדים המטפלים בעיקר בסוגיות של משקי בית, דיני אישות, הדין הפלילי, נדל"ן מקומי ועוד מספר תחומי בוטיק.

תופעה ייחודית לירושלים הינה אוכלוסיות אשר יפקידו את ענייניהם האישיים בידי עורכי דין ספציפיים ולא משנה מה גודלו של המשרד לדוגמא: האוכלוסייה החרדית, האוכלוסייה של תושבי חוץ הרוכשים נכסים בירושלים או משרדים המתמחים בסוגיות הנובעות מהיותה של ירושלים מרכז מיוחד לזרמים דתיים שונים ונכסים השייכים להם כגון זרמים בנצרות ובאסלאם (לאוכלוסיות אלו סוגיות משפטיות ייחודיות ועיתים אף דינים שונים).

שכר טרחה ותמחיר:

תופעת "הביצה והתרנגולת" ממחישה עצמה היטב עת עוסקים אנו ברמות שכר טרחה ותמחיר במרכז מול הללו ברחבי הארץ. הנחה מקובלת אצל לקוחות (אשר אינה תמיד נכונה) כי לעורך הדין מחוץ למרכז הארץ, הוצאות קטנות יותר ומיצוב נמוך יותר לכן אל לו לבקש שכר טרחה כמקובל בתל אביב וברמת גן.

בהקשר זה למשרדים בפריסה ארצית הנוכחים גם בירושלים קשה לבדל ולשבור את מסגרת שכר הטרחה ללקוח המקבל שירות מן המשרד הירושלמי ולכן הללו ישאפו למצב את שכר טרחתם ברמתו המקובלת במשרד כולו גם אם לא תמיד יצליחו בכך. המשרדים המלווים עוסקים זעירים ו/או משקי בית יתקשו מאוד למצב עצמם ברמת תעריפים של חבריהם במרכז ואנו נראה רמות תמחיר הנופלות באחוזים רבים ממשרדים במרכז. יחד עם זאת דווקא למשרדים המלווים משקי בית אשר יבדלו עצמם בירושלים תהיה עדנה יחסית ביחס לחבריהם התל אביביים הנאנקים תחת עול התחרות בסקטור משקי הבית ללא כל בידול.

כוח האדם:

אוניברסיטאות או מכללות למשפטים קיימות בפריסה ארצית וחלקן יוקרתיות ביותר כגון הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית או זו בחיפה המככבות בראש רשימת המסיימים בהצלחה את בחינות הלשכה. במשרדים הגדולים בירושלים והללו שבפריסה הארצית ישנם עורכי דין מוכשרים אשר בקלות היו מתברגים בכל אחד מהמשרדים הממוצבים במרכז הארץ. יחד עם זאת מקום בו אין מדובר במשרד בו אין הכרח להשוות את תנאי השכר בירושלים עם הללו במרכז, רואים אנו רמות שכר נמוכות יותר ב- 10% - 15% ביחס למקובל בתל אביב. מאחרי יותר המצב עת פונים אנו למשרדים קטנים יותר ובוודאי הללו המטפלים במשקי בית שם רמות השכר לשכירים בכירים ושותפים יורדות לרמות מאוד נמוכות ביחס לשכר המשולם לעורכי דין ושותפים במשרדים גדולים ובינוניים בתל אביב.

באופן ייחודי לירושלים נמצא עורכי דין מהשורה הראשונה העובדים במשרדי הממשלה השונים, בפרקליטויות, בבית המשפט העליון וברשויות ממשל שונות כגון הרשות לניירות ערך שבאחרונות תנאי שכר לשכירים שלא היו מביישים משרדים מצליחים ביותר בתל אביב, אך ככל שנעלה בסולם הדרגות יחסמו הפרקליטים "בתקרות זכוכית" ועל כך ראה מאמר ספציפי בעמוד

הפרסומים באתר החברה שלנו www.glawbal.com.

חיפה ואיזור הצפון:

פריסת משרדים ולקוחות:

גם באזור הצפון חוזרת על עצמה תופעה של משרדים גדולים להם סניפים במרכז כגון: ש. פרידמן, סולומון ליפשיץ, פרוכטר אטיאס וכד'. משרדים אלו נוטלים חלק בפעילות ייעוץ משפטי כלל ארצי גבוה ללקוחות וכן ללקוחות הנוכחים בצפון כגון תחומי הימאות, המגזר ההתיישבותי לגונוניו, הבנקים, הליכי חדלות פירעון של עסקים צפוניים, עסקאות נדל"ן מקומיות וכד'. נציין בהקשר זה כי המגזר ההתיישבותי (האגודות השיתופיות והמפעלים האזוריים), בהקשר זה מהווה חריג מסוים שכן בעוד מגזר זה מקבל גם שירות משרדים גדולים בתל אביב, קיימים בצפון משרדים גדולים הסמוכים לפריסתו הגיאוגרפית של המגזר אשר חלקם כבר הגיעו לגודל ופריסת התמחויות שלא היו מביישים משרדים במרכז הארץ.

בנוסף נמצא בחיפה והצפון וכבירושלים, מאות משרדים המטפלים בעיקר בסוגיות של משקי בית, דיני אישות, הדין הפלילי, נדל"ן מקומי ועוד מספר תחומי בוטיק. כמו כן נמצא גם באזור חיפה וצפונה לה, משרדים המטפלים בסוגיות גבייה והוצל"פ של מרחבי הבנקים בהם מספר עורכי דין ועשרות עובדים לדוגמא בערים: טבריה, עפולה, נצרת, נהרייה, צפת וכיוב'. באזור חיפה והצפון פרוסים גם עשרות משרדים קטנים בערים או בכפרים הערביים והדרוזיים הנותנים שירות בעיקר לבני המגזר בסוגיות של משקי בית עוסקים זעירים וכיוב'.

שכר טרחה ותמחיר:

כבירושלים, משרדים בצפון אשר בפריסה ארצית מנסים לשמר רמת תעריפים ותמחיר דומים לאלו שבמרכז אך בהצלחה חלקית יותר מאשר הללו הירושלמים. הסיבה אינה בהכרח עוד 40 הקילומטר המהווים את הפרש המרחק בין חיפה לת"א ביחס לירושלים לת"א, אלא בעיקר אופיים של הלקוחות אשר בחלקם הינם גורמי תעשייה מסורתית, ההתיישבות העובדת, עוסקים זעירים, משקי בית וכיוב' שהללו בהגדרה מצפים, מבקשים ומשלמים שכר טרחה נמוך יותר.

כוח אדם:

למרות קיומה של פקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה, למעט במשרדים אשר בפריסה ארצית, מצוקת כוח אדם איכותי הולכת וגדלה ככל שאנו מצפינים מחיפה וכך גם רמות השכר. יחד עם זאת, באופן מובהק, מוצאים אנו ששכרם של עורכי הדין בחיפה ובוודאי צפונה מכך עשוי ליפול משכרם של חבריהם במרכז וככל שהללו יהפכו ותיקים יותר פער זה יעמיק. החריגים עשויים להיות משרדים בפריסה ארצית או בוטיקים ספציפיים.

באר שבע והדרום:

בשונה מאזור ירושלים וחיפה בעיר באר שבע מעט מאוד משרדים גדולים ובגודל שבהם לא נמצא יותר מ- 15 עורכי דין. כמו כן קיימת נוכחות מאוד מינורית של סניפים או שלוחות של משרדים מתל אביב.

לכן עיקר פעילותם של המשרדים בבאר שבע והדרום הינה ייעוץ משפטי למרחבי הבנקים ו/או חברות בפריסה ארצית, בסוגיות כגון חייבים. כמו כן נמצא משרדים המטפלים בסוגיות ספציפיות כגון: בעבר ובהווה סיוע בנושא ההתנתקות או משרדים רבים המטפלים בעיקר בסוגיות של משקי בית, דיני אישות, הדין הפלילי, תעבורה, נדל"ן מקומי ועוד מספר תחומי בוטיק (פטנטים), דיני עבודה וכד'. בעוד המגזר ההתיישבותי בדרום פרוס כמו בצפון עד כה אין משרדים גדולים בדרום אשר מיצבו עצמם כמתמחים במגזר זה. גם בעיר אילת לא נמצא משרדים גדולים לכאורה כיאה לעיר שהינה עיר נמל ותיירות וגורמי תיירות ומסחר גדולים בעיר הדרומית "חמושים" בדרך כלל בעורכי דין מן המרכז.

GLawBAL
Enhancing Performance

Zalmanovitsh David
Attorney at law, B.A, LL.B, M.B.A
CEO

www.glawbal.com

שכר טרחה ותמחיר:

דומה כי בנושא שכר טרחה ותמחיר העיר באר שבע ודרומה לה הינם הסובלים ביותר. הסיבות העיקריות הינן יכולתם הכלכלית של חלק מתושבי האזור ומינון נמוך ביותר של משרדים בפריסה ארצית.

כוח אדם:

דומה שמצוקת כוח האדם האיכותי הגדולה ביותר הינה בעיר באר שבע ודרומה לה ולא רק משום העדר פקולטה למשפטים באוניברסיטת הנגב, אלא פועל יוצא ומשלים של כמות הסטודנטים למשפטים החוזרים לנגב מזה יחד עם אפשרויות התעסוקה במשרדים הקיימים בבאר שבע מזה. בדומה לחיפה הדבר נותן אותותיו ברמות השכר והתגמול המשולם לעורכי דין בבירת הנגב ודרומה לה שהללו נופלים כדי עשרות אחוזים מהמקובל במרכז. כמתוכנן בקרוב תוקם מכללה באזור הדרום אשר בוגריה עשויים לתרום תרומתם להיבט תעסוקתי זה של עורכי דין בדרום.

עו"ד זלמנוביץ דודי מנהלה של חברת GLawBAL המתמחה בהשמה ובייעוץ ובשיפור ביצועים של משרדי עורכי דין. למאמרים ושירותים נוספים בנושאי: ניהול, פיננסים, ארגון, שיווק וכוח אדם של סביבות עבודה משפטיות, אנא פנה לאתר הבית שלנו בכתובת www.glawbal.com